

Het navertellen van een gememoriseerde taak

4

Portemonneeverhaal

Doel

Bij het navertellen van een bestaand verhaal kan geobserveerd worden in hoeverre een persoon in staat is om een boodschap over te brengen die reeds door anderen geformuleerd is. Door het wegnemen van de aandacht bij het opbouwen van het verhaal kan inzicht verkregen worden in zinsstructuren.

Afname

Instructie aan cliënt

'Ik zal je/u een verhaal voorlezen. Nadat ik het gelezen heb, is het de bedoeling dat jij/u het verhaal precies navertelt. Ik mag je/u daarbij niet helpen. Als ik het gelezen heb, zal ik niets meer zeggen, maar je/u een teken geven. Je/U kunt dan direct beginnen met het navertellen van het verhaal.

Scoreformulier: Portemonneeverhaal				
naam:				
datum:				
hoofdzaak	bijzaak	standaardverhaal	uiting cliënt	gram (on)juist (+/-)
1		Het was een druilerige dag in november.		
2		Een vrouw reed in haar spiksplinter-nieuwe auto naar de supermarkt.		
3		Ze kreeg vanavond drie vriendinnen te eten		
	1	en had hen beloofd iets Italiaans klaar te maken,		
	2	wat haar specialiteit is.		
4		Terwijl ze inkopen aan het doen was,		
5		viel haar portemonnee uit haar tas,		
6		maar ze merkte het niet.		
	3	Haar boodschappenkar was inmiddels afgeladen.		
7		Toen ze bij de kassa kwam, kon ze haar boodschappen niet betalen.		
	4	De caissière wilde wel even op de kar passen.		
	5	De vrouw zette haar boodschappen opzij		
8		en ging naar huis.		
	6	De ruitenwissers van de auto sloegen wild op en neer		
	7	en alle verkeerslichten die ze tegenkwam, stonden natuurlijk op rood.		
	8	Ze baalde verschrikkelijk!		
9		Net toen ze haar huisdeur opendeed,		
10		begon de telefoon te rinkelen.		
11		Een klein meisje vertelde haar		
12		dat ze haar portemonnee had gevonden.		
	9	De vrouw was heel opgelucht.		
13		[Afsluiting]		

Van de 13 hoofdzaken zijn door de cliënt hoofdzaken (bijna) volledig genoemd.

Van de 9 bijzaken zijn door de cliënt bijzaken (bijna) volledig genoemd.

De verhouding hoofdzaken tot bijzaken is :

totaal aantal grammaticaal juiste zinnen:

totaal aantal zinnen met foute structuren:

taalvormfouten:

zinsstructuurfouten:

Voor de beoordeling van de niet-vloeiendheden kan bijlage *Formulier spontane spraak, lezen en navertellen* (bijlage 2) gebruikt worden.

© Broddelen – Een (on)begrepen stoornis. Van Zaalen en Winkelman

Analyse en interpretatie

Na de opname volgt de analyse in de volgende stappen.

- 1 Schrijf de gesproken tekst uit op het scoreformulier.
- 2 Stel het aantal hoofdzaken, bijzaken en ruis vast.
- 3 Bepaal of de uiting grammaticaal juist (+) of onjuist (-) is.
- 4 Bepaal het percentage niet-vloeiendheden zoals beschreven is in bijlage *Spontane spraak, lezen en navertellen* (zie bijlage 2).

Broddelen

Broddelende personen vertellen gemiddeld tien hoofdzaken (minimaal vijf en maximaal twaalf); drie bijzaken (maximaal vijf) en twee ruselementen (maximaal zes). Hierbij is het opvallend dat de broddelende spreker in staat is meerdere zinnen perfect te imiteren, terwijl er in andere zinnen vaak woord- en zinsherhalingen voorkomen. Na verwijdering van de niet-vloeiendheden blijft 90% aan grammaticale zinnen over.

Stotteren

Stotterende personen vertellen gemiddeld negen hoofdzaken (minimaal vijf en maximaal twaalf); drie bijzaken (minimaal één en maximaal zes) en geen ruselementen (maximaal twee). Hierbij is de korte zinslengte (gemiddeld maximaal zes woorden per uiting) erg opvallend. De niet-vloeiendheden zijn met name stotter-niet-vloeiendheden met een enkele 'uh'-interjectie.

Leermoeilijkheden

Personen met leermoeilijkheden vertellen gemiddeld zes hoofdzaken (minimaal één en maximaal negen); drie bijzaken (maximaal zes) en één ruselement (maximaal vier). Een groot deel van de zinnen is grammaticaal onjuist. Het spreken wordt gekarakteriseerd door een relatief groot aantal 'uh'-interjecties met name voorafgaand aan complexe woorden.

Vloeiende sprekers

Vloeiende sprekers vertellen gemiddeld tien hoofdzaken (minimaal zeven en maximaal dertien); vijf bijzaken (minimaal twee en maximaal acht) en één ruiselement (maximaal zeven).

Het is aan te bevelen om het aantal niet-vloeiendheden, de articulatiesnelheid en de taalstructuur van de woorden en zinnen van het navertellen te vergelijken met het spontane spreken. In de planning van de therapie kan dan rekening worden gehouden met deze eventuele verschillen.